

Forfatteren sorterer først spindstofferne efter deres relative produktionsmængde, produktionsværdi, værdi af produceret garn og andel i verdenshandelen, altsammen saa tidligt som 1935. Denne undersøgelse viser, at bomuld, uld og kunstspindestoffer omfatter 80—85 % af samtlige textilaastoffers produktionsværdi, og med den motivering, at de tillige dækker ca. 95 % af *beklædningsindustriens* raastofbehov, er fremstillingen paa de næste 108 sider hellet disse 3 grupper.

Hele emnet grænser i sig selv stærkt op til geografien, og forfatteren har dertil fremstillet stoffet i en delvis geografisk form. Men især i betragtning af, at kartografisk fremstilling fuldstændig mangler, er omtalen af produktionens udbredelse dog noget mangelfuld, og f. eks. det indiske bomuldsproblem er ufuldstændig belyst, idet der ikke nævnes noget om industrikulturens ødelæggelse af hjemmeindustrien, der maaske har været årsagen til, at det største af alle indiske problemer opstod, og til Gandhis propaganda-Khaddar.

S. 67 staar som bevis for, at faareavlen hører til de allerældste næringsveje, kort og „godt“: „Menneskene var omvandrende Hyrder, før de blev Agerbrugere“. For geografer er kommentarer overflødige; det fremgaar tydeligt nok af agerbrugets geografiske udbredelse, at dets opstaaen ikke forudsætter husdyrbrug (og navnlig ikke specielt faarebrug!).

Det maa i det hele taget — ogsaa med henblik paa en række andre, iøvrigt udmærkede, publikationer — beklages, at Institutet for Historie og Samfundsøkonomi endnu ikke har ansat en eller flere geograf(er) som medarbejder(e) ved publikationer med stærk tilknytning til geografien.

Trods indvendingerne maa bogen betegnes som værdifuld; ogsaa for geografer giver den en ganske god orientering om produktionsøkonomi, markedsforhold, prispolitik samt de forskellige landes produktion, industri og handel med bomuld, uld, cellulose og kunstsilke i aarene før storkrigen.

Aa. H. Kampp.

Per Söderbäck: Rågöborna. 379 S. (19 × 21 cm), Ill. Stockholm 1940.

Blandt de Koloniseringsomraader, hvor Svenskerne i sen Middelalder og nyere Tid nedsatte sig, indtager visse Omraader indenfor det gamle estiske Gebet en betydningsfuld Stilling derved, at man indtil vore Dage har bevaret mangt og meget af den gamle svenske Kultur.

Paa den lille Rågö nedsatte sig saaledes i 1500-Tallet et betyde-

ligt Antal svenske Bønder, der for en stor Del synes at være kommet fra Dalarne, og trods yderst vanskelige Kaar, Krig og Pest, økonomisk og politisk Undertrykkelse, har disse indtil den aller-nyeste Tid bevaret en vis Tilknytning til nordisk Kultur.

Det er imidlertid ganske ejendommeligt at se, hvorledes en saadan udplantet Kulturform aabenbart ikke har Styrke nok til at skabe tilsvarende Nydannelser som den hjemlige. Den er for det første langt mere primitiv, og man finder langt flere middelalderlige Relikter end i den hjemlige svenske Kultur, men desuden har den naturligvis optaget et betydeligt Antal Fremmedelementer. Befolkningens Skæbne har forøvrigt ikke været blid. Først i 1868 opførte Livegenskabet, og saa sent som i 1905 var der en Slags Bondeoprør. Krigen 1914—18 var en erhvervsmæssig Katastrofe for Øerne, men under den estiske Frihedskrig og i Tiden derefter bedredes Forholdene, Jordfordelingen blev moderniseret, men til Trods herfor maa man vistnok sige, at den svenske Kolonis nationale Fremtidsudsigter er meget beskedne.

Gennem en indgaaende Undersøgelse, hvis Begyndelse gaar tilbage til 1923, har Per Söderbäck faaet fremdraget et overmaade stort Stof vedrørende Rågöboernes Liv og Virke. Som Eksempel kan nævnes Afsnittet om Landsbyen, Boligen, Arbejderne i Hjemmet, Klædedragt, Landbrug, Jagt og Fiskeri, Aarets Fester, Bryllup, Barnedaab, Sygdom, Død og Begravelse, Overtro og Sprog.

Største Delen af dette har naturligvis mest Betydning for de svenske Folkemindeforskere, men tillige giver denne store og smukke Bog et Bidrag til den svenske Ekspansions Historie og Geografi.

Niels Nielsen.

Erling Stensgaard: Vitus Bering. 19 S. (15 × 22 cm). Horsens 1941.

Hovedværket om Vitus Bering er for danske Læsere P. Lauridsens ypperlige Bog, men der er navnlig i de senere Aar fremkommet en Mængde Artikler og Smaaskrifter om ham, som bør tages med, naar man ønsker at vide noget om den berømte Danskers Liv og Gerning. Det er imidlertid ret vanskeligt at finde frem til disse Ting, og det er derfor meget nyttigt ikke mindst i Berings Jubilæumsaar at have en saa god og fuldstændig bibliografisk Vejledning som den af Stensgaard herom udarbejdede. Den korte Karakteristik, som ledsager Titlerne, giver et udmærket Billede af de enkelte Bøgers og Artiklers Fortrin og Mangler.

N. N.